

Ali Esbati: Tal på Ung Vänsters 100-årsfest

Talare

Ali Esbati
Förbundsordförande, Ung Vänster

Datum

5 juni 2003

Plats

Uppsala

En dag vaknar du och upptäcker till din förvåning att du blivit gammal. Dina fingrar lyder inte riktigt – rör sig inte lika rappt som förr. Dina minnen är fler än dina framtidsplaner. Men du ler, för ännu finns mycket att uträtta.

Kamrater, vårt förbund – den gemenskap som fört oss samman idag – fyller hundra detta år. Det finns något särskilt med det ungdomsförbund som fyller hundra år. Den enskilde människan ges ett liv, med bestämda faser. Men förbundet lever ett annat slags liv. Förbundets styrka är inte en avspiegling av dess ålder utan ett resultat av vad vi själva mäktar organisera fram.

Vårt förbund föds i en tid då det arbetande folket saknar rösträtt. I förbundets ungdom är det till och med förbjudet att lyfta slagord som ifrågasätter monarki, militär och polismakt. Parollen ”Inte en man – ej ett öre åt militarismen” förbjuds 1909. Till och med det femte budordet ”du skall icke dräpa” anses för farligt för att få användas första maj samma år. Och när man 1911 går med banderollen ”Polisen har tagit vår fana” förbjuds även denna.

Du är kamrat med dem som går till storms mot den tidens förtryck och elände. När du läser i borgarnas systematiskt glömska historieböcker att vi ”fick” allmän rösträtt så vet du att det är lögn. Vi har inte fått ett dyft gratis och ingenting förändras av sig själv. Vad som är vårt har vi tagit.

Du är kamrat med Kata Dahlstöm som går sina oförtröttliga agitationsturnéer och med dem som åker runt i ”Röda bilen” och sprider budskapet att en annan värld är möjlig. Så blir det trettioal och fascismen sprider sig i Europa. Du är kamrat med dem som griper in i historiens gång. Femhundra svenskar åker till Spanien för att slåss för demokratin. De flesta är medlemmar i vårt förbund. En tredjedel ger sina liv i den kampen. Kapitalet fortsätter driva de bruna krafterna framför sig för att rädda sitt ekonomiska system. Företrädare för samma borgerlighet som idag blåser i trumpet för demokratin sätter sig och väntar med

förtjusning på att Hitler ska ta makten i Europa. Det skulle, med dagens språkbruk, säkra ett stabilt företagsklimat. Du är kamrat med dem som interneras i Sverige för att de är antifascister, eller som dör på Europas bakgator och i Gestapos tortyrkällare för att vi andra ska kunna leva i en värld befriad från nazismen.

Det blir femtiotal och reaktionen slår tillbaka. Du är kamrat med dem som trotsar förföljelser och smädelser. Förbundet deltar i kampen mot atomvapen. Vardagligt slitgöra ställs mot det militära och politiska etablissemangets våta dröm att skaffa svenska kärnvapen. Du ser dig omkring och konstaterar att kampen lyckas. De mäktiga bringas på knä. Det blir ingen atombomb.

Nu är det sextiotal och de förtryckta folken spottar imperialismen i ansiktet. Världen kryper in i vardagsrummen. Göran Sonnevi ser snön falla i Lund och skriver sin dikt Om kriget i Vietnam. Dina ögon vandrar över raderna – 1965 eller decennier senare: ”För var dag / dödas allt fler i USA’s vidriga krig” skriver han. Du är kamrat med dem som tar strid mot detta vidriga, rasistiska krig. Och stormakten besegras, både i Indokinas djungler och utanför systembolagen i mellanstora svenska städer.

Nu är det sjuttital och trycket från den folkliga kampen flyttar fram arbetarklassens positioner, lyfter horisonten lite grann. Du är kamrat med dem som driver kravet på lika lön för lika arbete, dem som söker omforma ett skolsystem som deformerar ungdomars kunskapsförvärd, dem som sakta börjar se de strukturer som systematiskt begränsar och ibland slår sönder kvinnors livsmöjligheter. Och du hör samman med dem som står emot på åttiotalet, när högern erövrar problemformuleringsinitiativet. Med dem som i handling visar att talet om historiens slut är samma trista visa som de mäktiga sjunger på när det snarare är deras tid som snart ska vara ute.

Och så vaknar du en dag, nu eller sen, och upptäcker till din förvåning att du har blivit gammal. Men du ler, för ännu finns mycket att uträtta.

Du vandrar runt bland dina minnen, bland bilder och dokument, program och propaganda. Och du ser framtiden skymta fram där. För det är ju så, att man kan titta på våra krav och ställningstaganden, och ana den framtid som ligger och bultar i vårt kollektiva medvetande.

Du läser kraven på åtta timmars arbetsdag på en sliten banderoll. Kommunistiska riksdagsmän motionerar för avskaffandet av barnagan i en tid då ett kok stryk anses självklart karaktärsdanande. 1925 reser förbundet i sin alternativa soldatinstruktion kravet att ”manskapet i armé och flotta [ska] tillförsäkras rätten att organisera sig i soldatråd eller manskapsklubbar för tillvaratagandet av sina intressen”. I 1948 års valbroschyr från SKU citeras en annan riksdagsmotion: ”I en verklig demokrati diskuteras inte kvinnornas rätt till lika lön som männen för samma arbete. Där är denna rätt självklar”. Och visst skrattar man nervöst och hånar. Men där ligger ändå framtiden och lever, bultar vidare och växer sig starkare. Det är den du bär i klubbparmen och buntarna av flygblad, den du förnimmer i den ogripbara känsla som uppstår på en riktigt bra studiecirkelträff.

En dag vaknar du likväl och upptäcker till din förvåning att du blivit gammal. Dina fingrar lyder inte riktigt – rör sig inte lika rappt som förr. Men du ler, för ännu finns mycket att uträtta.

Du tittar dig omkring och ser en värld som står och väger. Kapitalismen koketterar åter med sina allra fulaste sidor. Kriget kommer krypande. Dina medmänniskor slaktas för att börserna ska ges konstgjord andning. Kolonialherrarna du läst om i historieböckerna börjar uppträda i din TV-apparat. Och än en gång börjar borgerligheten vända sig mot de ideal som den en gång kunde pränta på revolutionära banderoller. Det skjuts skarpt på dina gator, det upprättas nya interneringsläger på andra sidan havet, det registreras och kontrolleras.

Då kan du gå tillbaka, se mönstren och begripa bättre. Att titta på vår hundraåriga historia är att genomskåda motståndarna. De byter bara skepnad. Vi har bevisen på förbundsexpeditioner, i arkiven och i företrädarnas självupplevda berättelser. Vi ser likheterna och olikheterna. Vi lär oss av misstagen och kliver upp på tidigare generationers axlar.

Du ler, för du vet att du är farlig, att du vässat dina klor mot kampens slipsten. Liksom man lär sig cykla eller dansa genom att just göra det, lär man sig det revolutionära hantverket i praxis. Det ges inga genvägar.

När du läst böckerna som en kamrat i klubben rekommenderade, skrivit artiklarna i distriktets internbulletin och gått på kurserna med förbundet så har

du gjort det med samma insikt som Marx en gång tecknade ned i sina teser om Feuerbach: att filosoferna bara förklarar världen, men det gäller att förändra den. Och då begriper du också exakt varför Marx svarade som han gjorde när han spelade sällskapsspelet Bekännelser med sina döttrar: ”Din föreställning om lycka: Att kämpa. Din föreställning om olycka: Underkastelse. Din favoritmaxim: Nihil humani a me alienum puto. [Intet mänskligt är mig främmande].”

En dag vaknar du och upptäcker till din förvåning att du blivit gammal. Dina fingrar lyder inte riktigt – rör sig inte lika rappt som förr. Men du ler, för du har haft det förbannat roligt. Du har retat gallfeber på korkade lärare och uppblåsta borgarbrackor. Du har spelat fotboll på en socialistisk festival. Du har åkt på cykelturné genom Bohuslän, ajournerat en distriktsårskonferens för att gå ut i snöbollskrig, sålt korb för att finansiera klubbverksamheten, blivit tokförälskad, fått vänner för livet, åkt i livsfarliga bussar för att ropa dig hes på demonstrationer.

Du har vuxit och sett andra omkring dig växa. Samma förbund som en gång skänkte mod och verktyg till hunsade statare och arbetarungar att resa sig upp, gripa ordet och behålla det, att istället för att ta order fatta egna beslut och ta ansvar för dem, samma förbund har fått dig att hålla föredraget du annars aldrig skulle ha hållit, gå från skoltrötthet till en tvådagarskurs, från panisk rädsla för varje offentlighet till att hålla första majtal på stadens torg.

Det handlar helt enkelt om att vi tar vår mänsklighet på allvar. Vi vet att världen är skapt för mänsklig hand och därför också kan begripas och förändras av just oss. Och vi vägrar köpa att historien skulle vara slut just nu, just när vi ska genomleva våra liv. Så vi säger att det här inte är bra nog. Att vi inte accepterar att man jävlas med oss. Att störtas skall det gamla snart i gruset.

Och detta, kamrat, är inte metafysik. Det är inget väckelsemöte vi håller idag, utan en fest där vi firar hundra år av kamp för konkreta förändringar. Det är inget bibilskt paradiset vi eftersträvar. Inget stillastående tusenårigt rike. Också i det samhälle vi vill ha kommer det att finnas tandvärk, produktionskriser och olycklig kärlek. Det kommer att finnas gott om problem och konflikter. En del gamla, en hel del nya. Men det blir annorlunda. Och det blir bättre. Det räcker långt.

Och det är klart att det inte alltid är roligt. Det är lätt att misströsta, lätt att känna sig frustrerad, att inte se vad det man gör leder till. Det är jobbigt att vara missförstådd och misstolkad, slitsamt att driva en klubb som börjat gå på tomgång, kallt att dela flygblad, trist att ha onödiga konflikter, bittert att se andra ge upp.

Men alternativet är trots allt så mycket sämre. Så man finner styrka i varandra. Man ser det vackra i en rörelse: att ingen är oumbärlig, men att alla behövs. Du spinner av vardagslivets slit den förnämsta av trådar: den som förbinder århundraden av mänsklig kamp för en drägligare tillvaro, för socialism och människovärde.

Så visst lär du vakna och kanske till din förvåning upptäcka att du blivit gammal. Men du bär samtidigt vidare på en allvarlig, kollektiv insikt: att vi blott har våra bojor att förlora, men en hel värld att vinna.

Så du ler – för ännu finns mycket att uträtta.

Taggar

2000-tal, 2003, Man, Ung Vänster, Vänsterpartiet

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/ali-esbati-tal-pa-ung-vansters-100-arsfest>